Liszt Ferenc emlékév 2011

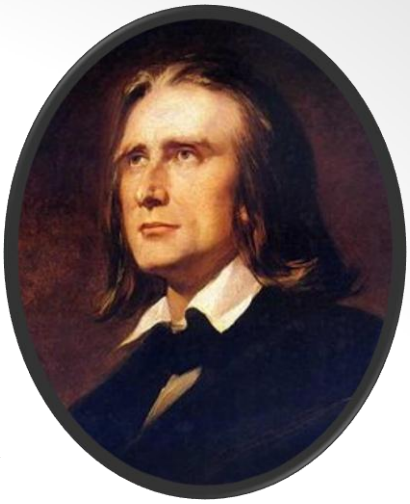

Liszt Ferenc (1811. október 22. – 1886. július 31.) a 19. század egyik legnagyobb zongoraművésze és romantikus zeneszerzője idén ünnepli születésének **200. évfordulóját.**

Erre az alkalomra az **Ipolyi Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ** egy **kiállítást** készített, az állományában fellelhető dokumentumokból válogatva.

Liszt 1811-ben született Doborjánban. Első zenei nevelője édesapja volt. Kilencévesen lépett fel először Sopronban, illetve Pozsonyban. 1821-ben már Bécsben tökéletesítette tudását, ahol nagy sikert aratott hangversenyein. 1823-ban Párizsban tanult zeneszerzést, ahol kapcsolatba került a szellemi élet számos jelentős alakjával: Chopin, Berlioz, Heine, Paganini stb., kiknek társasága döntően befolyásolta későbbi munkásságát. Itt ismerte meg Wagnert is. 1835-ben a genfi konzervatórium tanára lett.

Áldozatkészségéről ad tanúbizonyságot, hogy alapítvány létrehozásával támogatta a pesti Nemzeti Zenede létrehozását, hangversenyeket rendezett a pesti árvízkárosultak megsegítésére, és támogatta a bonni Beethoven-emlékmű felállítását is stb.

1840-es években már egész Európában ismert és elismert zongoraművésszé vált. Pesten 1840-ben mutatkozott be először, mint karmester. Számos hangversenyt adott, többek között eljutott Londonba, Svájcba, Szentpétervárra, Berlinbe, Moszkvába.

1847-ben ismerkedett meg Sayn-Wittgenstein Karolina hercegnével, akitől három gyermeke született. 1848-58-ig a weimari hercegi udvar karnagya volt. Zeneszerzői munkássága ebben az időszakban virágzott fel. 1856-ban Liszt ünnepi miséjével szentelték fel az esztergomi székesegyházat, Hungaria c. szimfonikus költeményét pedig bemutatták Pesten.

Elhagyta Weimart és az 1860-as éveket Rómában töltötte. Nem sikerült házasságához megszereznie a pápai engedélyt, ezért belépett az egyházi rendbe. 1865-ben Pesten mutatták be a Szent Erzsébet legendáját Liszt vezényletével, mellyel hatalmas sikert aratott. 1870-től Liszt hol Budapesten, hol Weimarban, hol pedig Rómában tartózkodott. Weimarban új tanítványok vették körül. 1873-ban ünnepelte 50 esztendős művészi jubileumát a Krisztus-oratórium bemutatásával. 1875-ben a budapesti Zeneakadémia elnöke lett. De továbbra is sokat utazott, ingyen oktatta diákjait saját lakosztályán.

Egyre többet betegeskedett: vízkór, szemén pedig hályog alakult ki. 1886. júliusában Bayreuthba utazott, ahová már megfázva, lázasan érkezett meg. Később kiderült, hogy tüdőgyulladása van. Július utolsó napjára állapota sokat romlott, majd éjfél előtt nem sokkal halt meg.

A könyvtárunkban megtalálható Liszt művek bibliográfiája:

Hanglemezek:

- Choral Works VII.=Kórusművek VII. / **Liszt Ferenc**. [Bp.] : Hungaroton, 1983.
- Les préludes [Hangfelvétel] ; Orpheus ; Tasso, lamento e trionfo / **Liszt Ferenc**. [Bp.] : Hungaroton, 1983.
- Christus : oratorio / Liszt Ferenc. [Bp.] : Hungaroton, [1971].
- L'estro armonico op. 3 / Antonio Vivaldi ; ... Chamber Orchestra / **Liszt Ferenc**. [Bp.] : Hungaroton, 1988.
- 12 concerti grossi, op.6 / Georg Friedrich Handel ; ... Chamber Orchestra / **Liszt Ferenc**. [Bp.] : Hungaroton, 1981.
- Hungarian coronation mass = Missa coronationalis = Koronázási mise / **Liszt Ferenc**. [Bp.] : Hungaroton, 1980.
- Années de pelerinage : vándorévek / **Liszt Ferenc**. [Bp.] : Hungaroton, cop. 1993.
- Works for two pianos and piano duet = Kétzongorás és négykezes művek / **Liszt Ferenc**. [Bp.] : Hungaroton, 1977.
- Les Préludes : szimfónikus költemény No.3 : symphonic poem No.3 ; Spanyol rapszódia = Rhapsodie espagnole ; Magyar rapszódia No.2 = Hungarian rhapsody No.2 ; Magyar rapszódia No.9 "Pesti karnevál" = Hungarian rhapsody No.9 "Carnival in Pest" / **Liszt Ferenc**. [Bp.] : Qualiton, [196?]
- Weihnachtsbaum / **Liszt Ferenc**. [Bp.] : Hungaroton, 1977.
- Liszt-Raritäten / **Liszt Ferenc**. Münster : FONO Schallplatten GmbH., 1977.
- Szereti ön Lisztet? / **Liszt Ferenc**. [Bp.] : Hungaroton, 1978.
- Missa choralis / **Liszt Ferenc**. [Bp.] : Hungaroton, 1978.

CD lemezek:

- Symphonische Dichtungen / **Liszt Ferenc**. Praga : Promo Sound, 2000.
- Les Préludes ; Hungarian Rhapsodies Nos. 2 & 6 ; Fantasia on Hungarian Folk Themes / **Liszt Ferenc**. London : Warner, cop. 2001.
- Hungarian Rhapsodies / **Liszt Ferenc**. Oud-Beijerland : Weton-Wesgram, 1999.
- Hungarian rhapsodies = Magyar rapszódiák / **Liszt Ferenc**. Bp. : Hungaroton Classic – Echo, cop. 2000.
- Christus / **Liszt Ferenc**. London : Warner Music, cop. 2004.
- From the Monti Csárdás to the Liszt Rhapsody. Bp. : Hungaroton Classic, 1994.

Kották:

- Einzelne Characterstücke /**Liszt Ferenc**. Bp. : Editio Musica, 1978-1979.
- Etüden / **Liszt Ferenc**. Bp. : Editio Musica, 1970-1971.
- Ungarische Rhapsodien / **Liszt Ferenc**. Bp. : Editio Musica, 1973.
- Sonate, h-moll für Klavier / **Liszt Ferenc**. Bp. : Editio Musica, 1977.
- Missa solemnis : esztergomi mise / **Liszt Ferenc**. Bp. : Editio Musica, 1976.
- Die Legende von der heiligen Elisabeth / **Liszt Ferenc**. Bp. : Editio Musica, 1974.
- Első elfelejtett keringő : zongorára / **Liszt Ferenc**. Bp. : Editio Musica, 1975.
- Szerelmi álmok : No 3 Asz-dúr zongorára / **Liszt Ferenc**. Bp. : Editio Musica, 1975.
- Années de pèlerinage : troisième annaée / **Liszt Ferenc**. Bp. : Editio Musica, 1975.
    - Sursum corda
    - Marche funèbre
    - Sunt lacrymae rerum
    - Les jeux d`eaux à la Villa d`Este
    - Aux Cyprès de la Villa d`Este No. 1
    - Aux Cyprès de la Villa d`Este No. 2
    - Angelus
- Années de pèlerinage : deuxième année – Italie / **Liszt Ferenc**. Bp. : Editio Musica, 1974.
    - Tarantelles napolitaines
    - Tarantella
    - Canzone
    - Gondoliera
    - Après une lecture du Dante : Fantasia quasi Sonata
    - Sonetto 123 del Petrarca
    - Sonetto 104 del Petrarca
    - Sonetto 47 del Petrarca
    - Canzonetta del Salvator Rosa
    - Il Penseroso
    - Sposalizio
- Années de pèlerinage : première année – Suisse / **Liszt Ferenc**. Bp. : Editio Musica, 1976.
    - Album d`un voyageur : Impressions et poésies ; Fleurs mélodiques des Alpes
    - Les cloches de Geneve
    - Le mal du pays : Heimweh
    - Eglogue
    - Vallée d`Obermann
    - Orage
    - Au bord d`une source
    - Pastorale
    - Au lac de Wallenstadt
    - Chapelle de Guillaume Tell

Könyvek, melyek Liszt Ferenchez kapcsolódnak:

- Orfeusz hangzó zenetörténet 4-5. / Halász Péter. Bp. : Nemzeti Kulturális Alap ; Bp. : Mágus, 1998. + 4 db CD
- Liszt / Jakov Iszakovics Milstejn. Bp. : Zeneműk., 1965.
- Vándorévek : Liszt Ferenc élete / Székely Júlia. Bp. : Móra, 1986.
- Liszt Ferenc és az orosz zene / László Zsigmond. Bp. : Múzsák : MSZBT, 1986.
- Magyar rapszódia : Liszt Ferenc életének regénye / Harsányi Zsolt. Bp. : [Szépirod. Kvk.], 1986.
- Levél Lord Liszthez / Martin Walser. Bp. : Európa, 1986 [!1987]
- Liszt Ferenc Magyarországon, 1874-1886 / Legány Dezső. Bp. : Zeneműk., 1986.
- Liszt Ferenc élete képekben és dokumentumokban / László Zsigmond, Mátéka Béla. Bp. : Zeneműk., 1978.
- Liszt Ferenc / Gál Zsuzsa. Bp. : Zeneműk., 1971. + 2 db lemez
- Liszt Ferenc életének regénye / Gál György Sándor. Bp. : Zeneműk., 1968.
- Liszt Ferenc élete : filmregény / Maróti Lajos. Bp. : Magvető, 1983.
- Liszt / Hamburger Klára. Bp. : Gondolat, 1980.
- Liszt tanulmányok. Bp. : Zeneműk., 1980.
- Liszt Ferenc származása és családja / Békefi Ernő. Bp. : Zeneműk., [1975].
- A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola 100 éve : dokumentumok, tanulmányok, emlékezések / [szerk. Újfalussy József]. Bp. : Zeneműk., 1977.
- Liszt Ferenc és Bartók Béla emlékére / szerk. Szabolcsi Bence, Bartha Dénes. Bp. : Akad. K., 1955.
- Ki kicsoda a klasszikus zenében? : híres zeneszerzők rövid életrajza: Beethoven, Mozart, Liszt, Chopin, Bach, Verdi, Wagner,.Haydn, Berlioz, Offenbach, Rossini, Gound, Bizet, Erkel. Bp. : Anno, 1997.
- Az ifjú Liszt : (1811-1839) / László Zsigmond. Bp. : Zeneműk., 1962.
- Liszt Ferenc és a lengyelek / Stanislaw Andrzej Sochacki. Bp. : Zeneműk., 1963.
- Bartók Béla megjelenése az európai zeneéletben : (1914-1926) ; Liszt Ferenc hagyatéka / szerk. Szabolcsi Bence, Bartha Dénes. Bp. : Akad. K., 1959.
- 19 történelmi arckép a 19. század magyar történelméből / Hangay Zoltán. Bp. : Trezor, 1991.

Fási Mónika

/Zenei és Médiatár/